

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

2^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Συνήλθε στην έδρα της Αρχής στις 28 Φεβρουαρίου 2018, με την εξής σύνθεση: Νικόλαο Σαββίδη, Πρόεδρο, Γερασιμούλα-Μαρία Δρακονταειδή, μέλος και εισηγήτρια και Νεκταρία – Πηνελόπη Ταμανίδη, μέλος.

Για να εξετάσει το αίτημα αναστολής – προσωρινών μέτρων που σώρευσε στην με Γεν. Αριθ. Κατ. ΑΕΠΠ 167/20-2-2018 Προδικαστική Προσφυγή της η Εταιρεία με την επωνυμία «.....» για την με αριθμό διακήρυξη .....και συστημικό αριθμό «.....» προκήρυξη Δημόσιου Ανοιχτού Διεθνή Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού για την υλοποίηση του έργου: "Προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών, οθονών, εκτυπωτών, μηχανημάτων φωτοαντιγραφής, πολυμηχανημάτων και λοιπού ηλεκτρονικού και μηχανικού εξοπλισμού, για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών της .....", συνολικού προϋπολογισμού 107.000,00 ευρώ με ΦΠΑ, CPV: 30200000-01 (εφεξής διαγωνισμός ή διακήρυξη) με αναθέτουσα αρχή την .....και κατά της απόφασης υπ' αριθμ. 4/210/01-02-2018 της Οικονομικής Επιτροπής της .....με την οποία εγκρίθηκε το υπ' αριθ. 1/24-1-2018 Πρακτικό (αποσφράγιση και αξιολόγηση δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών) της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού, το οποίο έχει επισυναφθεί στην ως άνω απόφαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της, κατά το σκέλος αυτής, με την οποία έγινε δεκτή η προσφορά της εταιρείας «.....». Η εν λόγω προσφυγή κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ και χρεώθηκε στο 2^ο Κλιμάκιο ΑΕΠΠ με το από 20.02.2018 ενημερωτικό ηλεκτρονικό μήνυμα του Προέδρου αυτής.

Με την υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή, κατ'ορθή επισκόπηση αυτής, η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη κατά το σκέλος αυτής που έκανε δεκτή την προσφορά της εταιρείας «.....» στο Τμήμα 1 του διαγωνισμού, ώστε αυτή να απορριφθεί ως απαράδεκτη και να αποκλεισθεί από τα

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

επόμενα στάδια του διαγωνισμού για το συγκεκριμένο Τμήμα και τούτο διότι αυτή παραβίασε τις διατάξεις της διακήρυξης σχετικά με τον χρόνο ισχύος της προσφοράς της και συγκεκριμένα δεν υπέβαλε στο φάκελο «δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικής προσφοράς» δήλωσή της αναφορικά με το χρόνο ισχύος της προσφοράς της σύμφωνα με τον όρο 2.4.5. της διακήρυξης.

Περαιτέρω, η προσφεύγουσα ζητεί την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης και την προσωρινή διακοπή της διαγωνιστικής διαδικασίας έως την έκδοση απόφασης επί της προσφυγής της όπως με σκοπό αφενός μεν επανορθωθούν οι εικαζόμενες παραβάσεις εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής κι αφετέρου όπως αποτραπεί η ζημία των θιγόμενων συμφερόντων της ως εκ της εκτέλεσής της προσβαλλομένης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα αιτείται την αναστολή αποσφράγισης της οικονομικής προσφοράς της εταιρείας «.....», με σκοπό, όπως συνάγεται από το αίτημά της, να μην προβεί η αναθέτουσα αρχή, ως έχει τη δυνατότητα, στο άνοιγμα των οικονομικών προσφορών στο χρονικό διάστημα μεταξύ της άσκησης της προσφυγής και της έκδοσης της σχετικής απόφασης, γεγονός που θίγει τα συμφέροντά της (όπως άλλωστε και των λοιπών διαγωνιζομένων), λόγω της αποκάλυψης των οικονομικών στοιχείων του ενός στους έτερους διαγωνιζομένους.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα έγγραφα του φακέλου

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο και έκανε ομόφωνα δεκτά τα εξής:

1. Επειδή, για την άσκηση της Προδικαστικής Προσφυγής προκύπτει πως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του ΠΔ 39/2017 και το άρθρο 363 παρ. 2 του Ν. 4412/2016, ποσού 600,00 Ευρώ (κωδικός e-Παραβόλου αυτόματης δέσμευσης.....), που αντιστοιχεί στο κατώτερο όριο νομίμου παραβόλου, δεδομένου ότι η προϋπολογιζόμενη δαπάνη του τμήματος της σύμβασης για το οποίο προσέφερε η προσφεύγουσα (Τμήμα 1) και στο πλαίσιο του οποίου ασκείται η υπό κρίση προσφυγή ανέρχεται στο ποσό των : 27.419,36 Ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, (συνολική προϋπολογισθείσα δαπάνη διαγωνισμού 86.290,32 Ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), το οποίο πληρώθηκε σύμφωνα με την

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

προσκομιζόμενη εκτύπωση πληρωμής του στην Τράπεζα και προκύπτει ότι δεσμεύτηκε σύμφωνα με την προσκομιζόμενη, εκτυπωμένη από τη ΓΓΠΣ σελίδα «παραβόλου αυτόματης δέσμευσης», όπου αναγράφεται ως κατάσταση: «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ», έχει εκδοθεί δε προς χρήση στην ΑΕΠΠ.

2. Επειδή, η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή ασκήθηκε με την χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ΠΔ 39/2017 και της παρ. 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και περιέχει τα κατά Νόμον ουσιώδη στοιχεία και συνεπώς παραδεκτώς άγεται προς εξέταση ενώπιον της ΑΕΠΠ.

3. Επειδή, η Προσφυγή έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ) του ΠΔ 39/2017 και το άρθρο 361 παρ. 1 περ. γ) του Ν. 4412/2016, δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα, μέσω της διαλειτουργικότητας της επικοινωνίας στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. την 09-02-2018 και η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση Προσφυγή με κατάθεση της στον ίδιο ηλεκτρονικό τόπο την 16-02-2018, και κοινοποιήθηκε αυθημερόν στην ΑΕΠΠ, ήτοι επομένως εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας.

4. Επειδή, η Α.Ε.Π.Π. ενώπιον της οποίας ασκείται είναι αρμόδια για την εξέταση της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής και κατά χρόνο, όπως απαιτείται από τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από το άρθρο 43 παρ. 4 του Ν.4487/2017 (ΦΕΚ Α΄ 116) και λόγω αντικειμένου και λόγω ποσού (345 παρ.1 Ν.4412/2016, 6 παρ.1 Ν.4412/2016).

5. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017 η προσφεύγουσα ασκεί την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή αιτούμενη την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης κατά το σκέλος αυτής, με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά της συνδιαγωνιζομένης της εταιρείας «.....» και συνακόλουθα αυτή συνεχίζει στη διαγωνιστική διαδικασία. Σημειωτέον ότι για το συγκεκριμένο Τμήμα του διαγωνισμού (Τμήμα 1) στο πλαίσιο του οποίου ασκείται η υπό κρίση προσφυγή, συμμετέχουν μόνο η προσφεύγουσα και η εταιρεία

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

«.....». Επομένως ασκεί την προδικαστική προσφυγή κατά το αίτημα τούτο, τουλάχιστον, με έννομο συμφέρον, αφού προδήλως βλάπτεται από την προσβαλλόμενη σε περίπτωση τυχόν παρανομίας της.

6.Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα , σύμφωνα με το άρθρο 368»

7. Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 366 του ν. 4412/2016: «1. Η ΑΕΠΠ μπορεί ύστερα από αίτημα του προσφεύγοντος ή αυτεπαγγέλτως και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών να εκδώσει πράξη αναστολής εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης και να ορίσει τα κατάλληλα μέτρα έως ότου αποφανθεί για την προσφυγή και πάντως όχι πέραν της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 367 για την έκδοση απόφασής της. 2. Με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να διατάσσονται προσωρινά μέτρα για να επανορθωθεί η εικαζόμενη παράβαση ή να αποτραπεί η ζημία των θιγόμενων συμφερόντων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται μέτρα που αναστέλλουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης λαμβάνει η αναθέτουσα αρχή. 3. Η ΑΕΠΠ μπορεί να αποφασίσει να μη χορηγηθούν τα προσωρινά μέτρα της προηγούμενης παραγράφου αν κρίνει ότι, ύστερα από στάθμιση όλων των συμφερόντων που ενδέχεται να ζημιωθούν καθώς και του δημόσιου συμφέροντος, οι πιθανές αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη. Η απόφαση να μη χορηγηθούν προσωρινά μέτρα δε θίγει τις λοιπές αξιώσεις που προβάλλει το πρόσωπο που έχει ζητήσει τη χορήγηση των εν λόγω μέτρων»

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

8. Επειδή, περαιτέρω, τα ανωτέρω οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 366 του Ν. 4412/2016 επαναλαμβάνονται και στις διατάξεις του άρθρου 15 του Π.Δ. 39/2017 (ΦΕΚ Α' 64/04.05.2017).

9. Επειδή, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν.4412/2016, επί του άρθρου 366 αυτού, αναφέρεται ότι: *«Δίδεται η δυνατότητα στην ΑΕΠΠ να διατάξει προσωρινά μέτρα προκειμένου να μην καταστεί αλυσιτελής η αποδοχή της προδικαστικής προσφυγής λόγω της προόδου της διαγωνιστικής διαδικασίας».*

10. Επειδή, συνακόλουθα, η απόφαση επί του αιτήματος αναστολής – λήψης προσωρινών μέτρων, σκοπεί να αποτρέψει τη δημιουργία ανεπανάρθωτων καταστάσεων ή δύσκολα αναστρέψιμων λόγω της προόδου του διαγωνισμού. Ετέρωθεν, δεν θα πρέπει και η ίδια η απόφαση να δημιουργεί τέτοιες καταστάσεις, οδηγώντας σε πλήρη ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος, αφού η ισχύς της είναι προσωρινή και δεν θα πρέπει να επηρεάζει κατά τούτο την απόφαση επί της προδικαστικής προσφυγής. Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός της απόφασης επί αιτήματος αναστολής – λήψης προσωρινών μέτρων είναι η διασφάλιση των αμφισβητούμενων δικαιωμάτων των προσφευγόντων μέχρι την οριστική κρίση της διαφοράς και ειδικότερα η ρύθμιση μέχρι τότε μιας κατάστασης προς αποτροπή επικείμενου κινδύνου ή ανεπανάρθωτης βλάβης ή ζημίας.

11. Επειδή, τα ανωτέρω, άλλωστε, στοιχούν, κατά τα παγίως νομολογιακώς γενόμενα δεκτά και υπό το πρίσμα του προϊσχύσαντος νομοθετικού πλαισίου (Ν. 3886/2010), που δεν διαφοροποιείται εν προκειμένω από το ισχύον πλαίσιο του Ν. 4412/16, αναφορικά με το σύστημα παροχής προσωρινής έννομης προστασίας, κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης δημοσίων συμβάσεων, το οποίο αποσκοπεί στην προστασία όσων ενδιαφέρονται να τους ανατεθούν δημόσιες συμβάσεις, έναντι της βλάβης την οποία υφίστανται ή ενδέχεται να υποστούν από την πιθανολογούμενη εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, παράβασης διατάξεων του ενωσιακού ή εθνικού δικαίου.

12. Επειδή, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, όπως έχει κριθεί από την ΑΕΠΠ προϋπόθεση της από την Α.Ε.Π.Π. παροχής προσωρινής προστασίας είναι α) η παραδεκτή άσκηση της προσφυγής, β) η ύπαρξη βλάβης του

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

προσφεύγοντος ως στοιχείο του παραδεκτού της αίτησης θεμελιώνοντας το έννομο συμφέρον του, γ) η απλή πιθανολόγηση βασιμότητας έστω κι ενός εκ των προβαλλόμενων λόγων, καθώς καθίσταται σαφές ότι προδήλως αβάσιμη, όπως και προδήλως απαράδεκτη, προσφυγή δεν δύναται να θεμελιώσει αίτημα αναστολής και δ) να μην προκύπτει από τη στάθμιση όλων των συμφερόντων των εμπλεκόμενων μερών που ενδέχεται να ζημιωθούν, καθώς και του δημόσιου συμφέροντος, ότι οι πιθανές αρνητικές συνέπειες από τη χορήγηση των προσωρινών μέτρων είναι περισσότερες από τα οφέλη. Και τούτο διότι, μεσούσης της αμφισβήτησης της νομιμότητας των όρων της διακήρυξης του διαγωνισμού, η συνολική νομιμότητα της όλης διαδικασίας σε βάρος όλων των εν δυνάμει υποψηφίων συνδιαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων τίθεται ομοίως εν αμφιβόλω. Συνακόλουθα, για την χορήγηση προσωρινής προστασίας, δεν απαιτείται πλέον η επίκληση και απόδειξη ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, ούτε το προδήλως βάσιμο του εξεταζόμενου αιτήματος, το οποίο να βασίζεται σε πάγια νομολογία της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που υπό το προΐσχύσαν νομοθετικό καθεστώς (ν. 3886/2010) είχε κριθεί ότι απαιτείτο, αβάσιμα επομένως κατά τούτο ζητεί την απόρριψη της υπό κρίση αίτησης αναστολής η αναθέτουσα αρχή, ως προβάλλεται στις από 22-02-2018 προς την ΑΕΠΠ επί της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής απόψεις της.

13. Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης». Περαιτέρω, οι διατάξεις του άρθρου 53 παρ. 2 του ίδιου Ν. 4412/2016 ορίζουν ότι: «.....2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: ..... ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης. ... ια)....., τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης...».

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

14. Επειδή κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το Δημόσιο διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο τη δημόσια αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν και υποχρεούται από την έναρξη και μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει όσα ορίζονται σε αυτή (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται στενά και αυστηρά, συνιστά παράβαση νόμου και οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007). Εξάλλου, σε περίπτωση που η ίδια η διακήρυξη χρησιμοποιεί όρους, όπως «με ποινή αποκλεισμού...», «με ποινή απαραδέκτου οι συμμετέχοντες πρέπει...» ή άλλους παρόμοιους, είναι προφανές ότι οι όροι αυτοί θεωρούνται ουσιώδεις και συνεπώς οποιαδήποτε απόκλιση της προσφοράς από αυτούς οδηγεί σε απόρριψη της (βλ. Γνμδ ΝΣΚ 70/2002). Περαιτέρω, γίνεται δεκτό ότι οι τεχνικές προδιαγραφές που τίθενται ως όροι επί ποινή αποκλεισμού από τη διακήρυξη, όπως και τα οικεία δικαιολογητικά εξάλλου, πρέπει να συντρέχουν κατά τον χρόνο περαίωσης της διαδικασίας παραλαβής προσφορών και η διάγνωση της κατά τον χρόνο εκείνο ελλείψεως τους συνεπάγεται δέσμια αρμοδιότητα της Επιτροπής Διαγωνισμού να αποκλείσει την παρουσιάζουσα έλλειψη προσφορά (ΣΤΕ 743/2000), ενώ δεν είναι δυνατό εκ των υστέρων να προσκομιστούν νέα κρίσιμα κατά τη Διακήρυξη στοιχεία (ΣΤΕ 436/2002), όπως και δεν είναι δυνατή η λήψη υπόψη κατά τη διαδικασία ανάθεσης προσόντος που ενώ όχι μόνο δεν αποδείχθηκε αλλά και ουσιαστικά έλειπε, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, τυχόν απεκτήθη μεταγενεστέρως, καθώς έτσι θα παραβιαζόταν η αρχή της τυπικότητας του διαγωνισμού και ασφάλειας αυτού, εκθέτοντας την κατακυρωτική κρίση σε τυχαία, μελλοντικά και αβέβαια γεγονότα. Τα παραπάνω προκύπτουν και εκ της αρχής της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης και την κρίση επί των προδιαγραφών κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

19/00 Siac Construcrtion Ltd, Συλλογή 2001, σ. Ι-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. Ι-2043, σκέψη 54), καθώς οι προσφορές τους θα αξιολογηθούν στα επόμενα στάδια επί τη βάση των όσων δήλωσαν, προσκόμισαν και εν τέλει ίσχυαν κατά τον ως άνω κρίσιμο χρόνο (ήτοι αυτόν της ολοκλήρωσης χρόνου υποβολής προσφορών). Κατά το δε άρ. 104 παρ. 1 Ν. 4412/2016 που ορίζει ότι “Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80, και κατά 6 την σύναψη της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 105.”, σε συνδυασμό με το άρ. 91 παρ. 1 εδ. α΄ που ορίζει ότι “Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης” προκύπτει ότι ειδικώς η συμμόρφωση των περιλαμβανόμενων στα δικαιολογητικά συμμετοχής με τους όρους της Διακήρυξης, οφείλει να συντρέχει, μεταξύ άλλων, ήδη και κατά την υποβολή της προσφοράς σε κάθε δε περίπτωση κατά τον χρόνο λήξης υποβολής προσφορών, η αξιολόγηση των οποίων από την αναθέτουσα περιλαμβάνει και τον έλεγχο συμμόρφωσής τους με τους όρους της, οφείλοντας σε αρνητική περίπτωση να τις απορρίψει.

15. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.5 «Χρόνος ισχύος των προσφορών»: «οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα εννέα (9) μηνών από την καταληκτική ημερομηνία παραλαβής (ηλεκτρονικής υποβολής) των προσφορών, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1.5 της παρούσας Διακήρυξης. Προσφορά που ορίζει μικρότερο χρόνο ισχύος από τον ανωτέρω προβλεπόμενο απορρίπτεται. Η ισχύς της Προσφοράς δύναται να παραταθεί εγγράφως, εφόσον ζητηθεί από την Αρχή πριν από τη λήξη της, με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 72 παρ. 1 α του ν. 4412/2016 και το άρθρο 2.2.2.1 της παρούσας, για εννέα (9) μήνες ακόμα. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η Αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν την προσφορά και την εγγύηση συμμετοχής τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. Ο χρόνος ισχύος προσφοράς δηλώνεται με σχετική δήλωση του προσφέροντα μέσα στον φάκελο “Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά”.

16. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης προσφορών»: «Η Αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα διακήρυξη και συγκεκριμένα στις παραγράφους [...] 2.4.5 (Χρόνος ισχύος προσφορών), [...]».

17. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζεται ότι: «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

4250/2014 (Α` 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης. 4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσωνος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

18. Επειδή σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4412/2016, η οποία επί του άρ. 102, τονίζει τον σκοπό της διάσωσης προσφορών, οι οποίες κατά τα λοιπά θα ήταν παραδεκτές αλλά κινδυνεύουν μόνο από επουσιώδεις ελλείψεις, υπογραμμίζει την υποχρέωση ερμηνείας αυτής της δυνατότητας υπό το πρίσμα των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, ως και την απαγόρευση συμπληρώσεων, μεταβολών και διορθώσεων που επιφέρουν έννομες συνέπειες και αναφέρει αναλυτικά τα εξής: «Με το άρθρο 102 εισάγεται ρύθμιση η οποία εξυπηρετεί στη διάσωση προσφορών οι οποίες πάσχουν από πρόδηλα σφάλματα ή επουσιώδεις παραλείψεις. Με τις παραγράφους 1, 2 και 3 δίνεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να καλεί τους προσφέροντες/υποψηφίους κατά τη διαδικασία ελέγχου και

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, η δυνατότητα συμπλήρωσης, διευκρίνισης που παρέχεται αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο στην διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. Ενδεικτικά αναφέρονται περιπτώσεις που μπορεί να τύχει εφαρμογής αυτή η δυνατότητα όπως παράλειψη τινών μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση επικυρωμένων αντιγράφων και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς».

19. Επειδή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο μοναδικός λόγος της προσφυγής (βλ. ανωτ.) πιθανολογείται βάσιμος και τούτο για τους ακόλουθους λόγους: 1. Όπως προκύπτει από την επισκόπηση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής του οικονομικού φορέα «.....», που είναι αναρτημένος στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και, περαιτέρω συνομολογείται από τον ίδιο στην από 20-2-2018 επιστολή του προς την αναθέτουσα αρχή καθώς και από την ίδια την αναθέτουσα αρχή, στον φάκελο των «δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικών προσφορών» του δεν υπέβαλε την προβλεπόμενη στο άρθρο 2.4.5. της διακήρυξης, τελευταίο εδάφιο, δήλωση αναφορικά με τον χρόνο ισχύος της προσφοράς του. 2. Η υποχρέωση υποβολής της ανωτέρω δήλωσης προβλέπεται ρητά στη διακήρυξη επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς (βλ. όρους 2.4.5. και 2.4.6.) 3. Κατά τούτο δε και σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω ο εν λόγω όρος είναι ουσιώδης, μη δυνάμενος να συμπληρωθεί μετά την ημερομηνία λήξης της υποβολής των δικαιολογητικών συμμετοχής. 4. Άλλωστε, στην προκειμένη περίπτωση και υπό τις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης η όποια προσπάθεια «συμπληρώσεως» της κατά τα ανωτέρω ελλείψεως είτε, με την κλήτευση του οικονομικού φορέα από την

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

αναθέτουσα κατ'άρθρον 102 Ν.4412/2016 για διευκρινήσεις, συμπληρώσεις κλπ είτε με την κάλυψη του ελλείποντος κενού βάσει της ερμηνείας ή/και του συνδυασμού άλλων δικαιολογητικών όπως λ.χ. από το χρόνο ισχύος της εγγυητικής επιστολής και την υποβολή του ΕΕΣΣ που εμπεριέχει αποδοχή όλων των όρων της διακήρυξης (βλ. την από 20-2-2018 επιστολή του οικονομικού φορέα και τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής), αφενός μεν δεν θα πρόκειται για γνήσια συμπλήρωση αλλά για εν τοις πρώτοις υποβολή ελλείποντος δικαιολογητικού και ως τέτοια προσκρούει στις ίδιες τις διατάξεις του άρθρου 102 Ν.4412/2016 καθώς και στη γενική αρχή της ισότητας των διαγωνιζομένων και στην ελευθερία του ανταγωνισμού κι, αφετέρου και σε κάθε περίπτωση, είναι ανεπίτρεπτη λόγω του ουσιώδους χαρακτήρα της σχετικής υποχρέωσης-όρου της διακήρυξης.

20. Επειδή, για την οριστική κρίση επί της βασιμότητας του πιο πάνω λόγου της υπό κρίση προσφυγής, ο οποίος πάντως δεν πιθανολογείται ως προδήλως αβάσιμος, απαιτείται ενδελεχής εξέταση και ερμηνεία των όρων της διακήρυξης και των σχετικών διατάξεων, υπό το φως της κείμενης νομοθεσίας και νομολογίας, η οποία πάντως δεν μπορεί να εξαντληθεί στο περιορισμένο χρονικό διάστημα της εξέτασης αυτής για την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως αναστολής.

21. Επειδή, προς αποφυγή να καταστεί αλυσιτελής η αποδοχή της προδικαστικής προσφυγής, λόγω προόδου της διαγωνιστικής διαδικασίας, αλλά και προς αποτροπή ενδεχόμενης βλάβης της προσφεύγουσας σε περίπτωση που κριθεί με την απόφαση επί της προδικαστικής προσφυγής ότι μη νόμιμα η αναθέτουσα αρχή έκανε δεκτή την προσφορά του ως άνω οικονομικού φορέα.

22. Επειδή, το μόνο πρόσφορο και αναγκαίο μέτρο, κατά τα ως άνω είναι η αναστολή προόδου της διαγωνιστικής διαδικασίας και, ιδίως, η αναστολή ανοίγματος των οικονομικών προσφορών έως την έκδοση αποφάσεως επί της υπό κρίσης προσφυγής από την Α.Ε.Π.Π. Η αναστολή αυτή δεν διατάσσεται με αόριστη, αλλά με βεβαία, πλην εύλογη για την έκδοση απόφασης επί της προσφυγής, διάρκεια και πάντως εντός του αποκλειστικού χρόνου του αρ. 367 παρ. 1 Ν. 4412/2016, χωρίς να καθυστερεί υπέρμετρα τη διαδικασία, ώστε να προστατευθούν και τα συμφέροντα της Αναθέτουσας Αρχής για ταχεία πρόοδο αυτής.

Αριθμός Απόφασης: Α97 / 2018

23. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, το αίτημα αναστολής – προσωρινών μέτρων της προσφεύγουσας πρέπει να γίνει δεκτό.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται το αίτημα περί αναστολής-προσωρινών μέτρων που σωρεύεται στην υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή.

Αναστέλλει την πρόοδο του διαγωνισμού και δη την αποσφράγιση και αξιολόγηση οικονομικών προσφορών και μόνον για το Τμήμα 1 του με αριθμό διακήρυξης .....και συστημικό αριθμό «.....» Δημόσιου Ανοιχτού Διεθνή Ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την υλοποίηση του έργου: "Προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών, οθονών, εκτυπωτών, μηχανημάτων φωτοαντιγραφής, πολυμηχανημάτων και λοιπού ηλεκτρονικού και μηχανικού εξοπλισμού, για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών της .....", συνολικού προϋπολογισμού 107.000,00 ευρώ με ΦΠΑ, CPV: 30200000-01).

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και εκδόθηκε στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη στις 28-02-2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ 2^{ΟΥ} ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΤΣΙΑΛΑΦΟΥΤΑ